

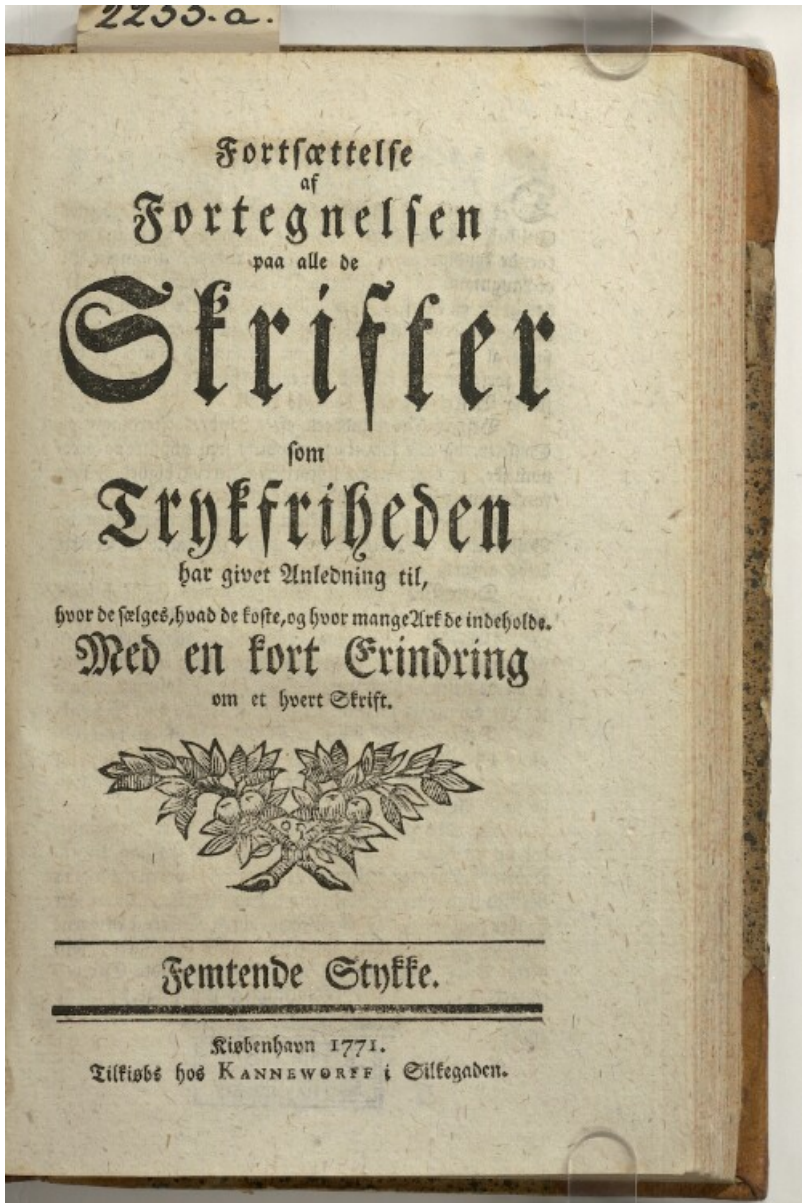
Titel: Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter I, stk. 15

Citation: "Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter I, stk. 15", i *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 1, Fortegnelse paa alle de Skrifter som Trykfriheden har givet Anledning til, stk. 1-24, anm. nr. 1-332, dækkende 14.09.70-13.09.71*, Kanneworff, 1771, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/catalog/tfs-texts-4_001-shoot-workid4_001_009/facsimile.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 1, Fortegnelse paa alle de Skrifter som Trykfriheden har givet Anledning til, stk. 1-24, anm. nr. 1-332, dækkende 14.09.70-13.09.71

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Anmeldelse.

Det er tildeels allerede bekendt, at Videnskabernes Selskab i Kiøbenhavn har efter Kongelig Befaling ved tvende kyndige og vel studerede Isændere, afgangne Vice-Laugmand Olsen og Land-Physicus Vjerne Olsen, ladet gjøre en Reise i Island, for at faae dette Lands naturlige og oeconomiske Beskaffenhed undersøgt og beskrevet, samt at der siden, i Anledning af samme Reise, er bleven forfattet paa Dansk under Selskabets Opsyn en udførlig Beskrivelse over det hele Land.

Beskrivelsen er inddeelt efter Landets Fierdinger og Egneder, og alle saavel geographiske som physiske og oeconomiske, ja ogsaa nogle historiske Markværdigheder, som forekomme paa dette Land, forklarede.

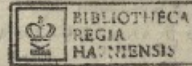
En mere speciel Forklaring over Indretningen og Beskrivelsen af dette Værk, skal i Fortalen til Værket blive anført.

Dette Værk har nu Videnskabernes Selskab ladet giennemsee af de to brave og lærde Professorer paa Sorøe, Professor Schønning og Erichsen, og allerede givet under Pressen. Resten to Alphabeter ere alt aftrykte og de fleste af Kobberne stukne, hvortil kommer et ganske nyt og meget accurat geographisk Carte over Island.

Det hele Værk bliver 2 Tomer, og vil omtrent udgiare 130 Ark i Median 4to, foruden Kobberne, og skal, om mueligt, blive færdigt ved Aarets Udgang eller næste Aars Begyndelse.

Da der nu til dette Værk er medgaaet og fremdeles vil medgaae anseelige Bekostninger; saa har Videnskabernes Societet besluttet at antage, hvortil de ogsaa hermed indbyder Subscription paa Værket, hvori det haaber, at Lærdoms og Videnskabers Egnede i Negerne ville faa meget hellere underkøbt dets Hensigter, som dette Værk indeholder mange hidtil ubekendte Efterretninger.

(Slutningen skal følge.)

2233.a.

No. 222.

Bevittis at Lotteriernes Fremgang er Europe Fald og Staternes Odelæggelse. Kjøbenhavn, trykt hos Hof-Bogtrykker Møller. 1771. Sælges hos Kanneworff i Silkegaden i No. 66. og i den Nummiske Boglade paa Børsen for 8 Skilling, stor 2 Art i 8vo.

Forfatteren meener at Lotterierne formindske Folkets Vinffibeligbed og Stræbsombed ved det de komme i Vane med at sette Haab til blind Lykke. Tankerne og adskillige Satser i dette Skrift ere ikke ugrundede, men Stiilen og Foredraget er uden Orden og Behagelighed.

P 2

No.

No. 223.

Instruction for Quarteer-Commissarierne og Berienterne i den Kongelige Residens-Stad Kiøbenhavn. Trykt hos Paul Herman Høecke, boende i store Helliggeist-Stræde. 1771. Sælges hos bemeldte Bogtrykker i No. 141. for 6 Skilling, stor 2 $\frac{1}{2}$ Ark i 8vo.

Megen Lydelighed, Forsigtighed og nøie Bestemmelse i saa vittestigt et Omfang udmærker denne vel forfattede Instruction for disse nye Embedsmænd, saa at Byen kan ved denne Indretning vente megen Forbedring i Politie-Væsenet.

No. 224.

En reisende Russes Anekdoter over de Danskes Statsforfatning, Sæder og Skikke i Breve til sine Venner. Udgiven i det Tydske Sprog af K., til almindelig Underretning efter et nyt forbedret og formeeret Dplag oversat i det Danske af M. C. K. Kiøbenhavn 1771. Findes tilkiøbs paa Børsen i No. 11. 12. og 13. hos Rothens Arvinger og Proft for 1 Rtl., stor 5 Ark.

Bi

Vi have allerede under No. 183. i denne Fortegnelse anmeldt en Oversættelse af dette Skift. Denne nye Oversættelse haver i adskillige Henseender Fortrin for den første, omendskönt den ikke er oversat efter noget nyt Dplag, er den dog paa adskillige Steder forbedret, og af Oversætteren ydermere forset med endeel smukke kritiske Anmærkninger over Originalen.

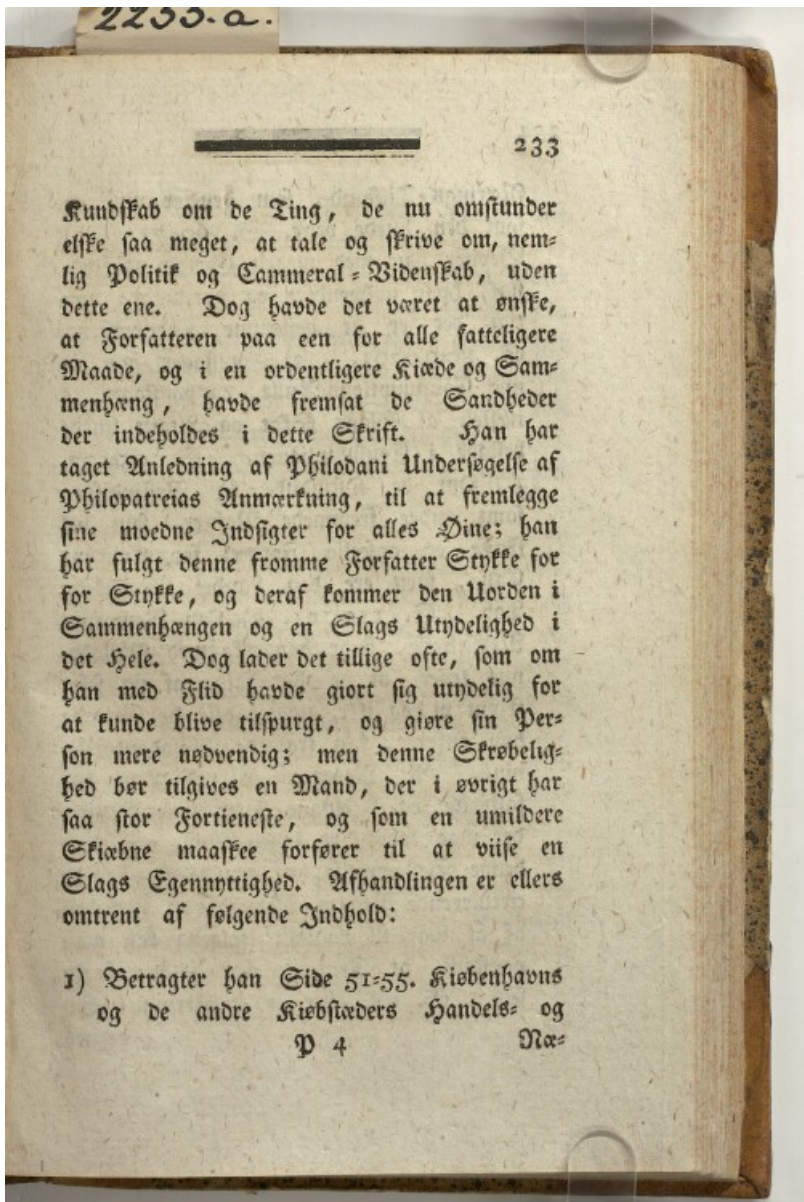
No. 125.

Fruentimmerets Magt til at opbielpe Staten. Kiøbenhavn, trykt Hof-Dogtrykker Nicolaus Møller, 1771. Selges sammesteds, saa og paa Bersens Bogstader og hos Kancelliworff i Silkegaden for 6 Skilling, stor 1½ Ark i 8vo.

Det er Tarvelighed Forfatteren tilraader de Smukke, i Staten at indføre grundende Mueligheden til dette Forslags Fuldførelse, paa den Magt de have over Mandkiønnen, til at føre samme efter deres Tilbeieligheder. Stilen er artig og passende for de Læsere Forfatteren skriver til.

Philocosmi Betænkninger over adskillige vigtige politiske Materier, i Anledning af Philodani Undersøgelse, meddeelte en god Bet på Landet. Trykt Aar 1771, Pressens gyldne Alder. Tilfalds hos August Friderich Stein, boende i Skidenstrædet for 1 Rdlr., stor 33 Ark i 8vo. Med et symbolisk Vignet.

Dette er det betydeligste, værdigste og nyttigste Skrift, som endnu er udkommen siden Trykfriheden; det betaler fuldkommen ved sin muelige mangfoldig Nytte enhver retsindig Borger for den Græmmelse han saa ofte har maattet udstaaet, ved at see saa mange af sine Landsmænd vanære sig med de dumme, ugudelige og væmmelige Skrifter, som saa mange selvloge, avindsyge, dumme, pøbelagtige og i den heieste Grad ondskabsfulde Forfattere i denne Tid har givet sig Lov til at overvalde Presserne med. Ikke at vi jo har havt mange gode og anstændige Skrifter i denne samme Tid; men ingen af disse har dog været af den Art, at de kunde give Nationen Indsigt og Kund-

Kundskab om de Ting, de nu omstunder
effte saa meget, at tale og skrive om, nem-
lig Politisk og Cammeral = Videnskab, uden
dette ene. Dog havde det været at ønske,
at Forfatteren paa een for alle fatteligere
Maade, og i en ordentligere Kilde og Sam-
menhæng, havde fremsat de Sandheder
der indeholdes i dette Skrift. Han har
taget Anledning af Philodani Underfølgelse af
Philopatris Anmærkning, til at fremlegge
sine moedne Indsigter for alles Øine; han
har fulgt denne fromme Forfatter Stykke for
Stykke, og deraf kommer den Uorden i
Sammenhængen og en Slags Utydelighed i
det Hele. Dog lader det tillige ofte, som om
han med Flid havde gjort sig utydelig for
at kunde blive tilspurgt, og gjøre sin Per-
son mere nødvendig; men denne Skrøbelig-
hed bør tilgives en Mand, der i øvrigt har
saa stor Fortieneste, og som en unildere
Elskabne maaskee forferer til at viise en
Slags Egennyttighed. Afhandlingen er ellers
omtrent af følgende Indhold:

- 1) Betragter han Side 51-55. Kiøbenhavns
og de andre Kiøbstæders Handels- og
P 4 Næ:

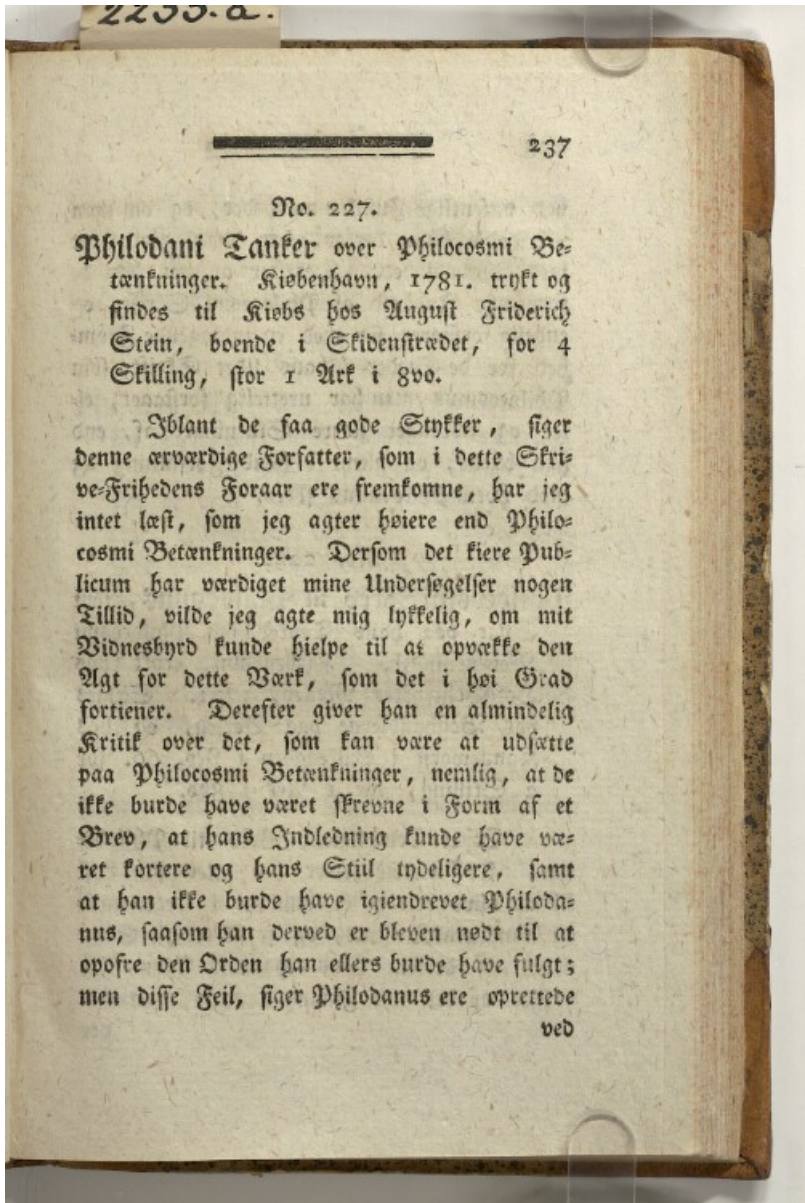
Nærings-Tilstand, som den er nu, og som den burde være. S. 60-71. 2) Beviser han med megen Grund og Indsigt, hvor nødvendigt og overmaade nyttigt det er at bestemme Kornpriserne. S. 80-91-261. 3) Foreslaaer han en nye Consumptions-Rulle, og paastaer, at næsten al Slags Skat og Afgift burde bestaae i Consumptionen. S. 95-103. 4) Om de Ostindiske og Vestindiske, samt andre fremmede Vahrer, som vel skaffe en anseelig Fordeel for Kongens Cassé, men ere dog Landet til virkelig Tab. S. 110-121. 5) Om Renternes Medsættelse, hvor han ikke med Philodanus troer, at de bør falde af sig selv, skont vi dog ikke, uagtet alle de Grunde han anfører, kan frasalde Philodani Mening. At Regenten jo ved Love bør fastsætte og bestemme hvor høie Renter der maa tages, er ingen Tvivl om, men denne Bestemmelse bør grunde sig paa de circulerende Penges Mængde og Letheden af at faae til Laans; selgelig kan man paastaae, at Renterne bør falde af sig selv. S. 68. (her er en Itring i St-
dernes

dernes Tal) giver Forfatteren mange nye og ypperlige Underretninger om Svines fedningen. S. 69=70. Om Skov-Væsenet. S. 87=91. Yttres mange gode Forslag mod Overdaadighed, skönt her endda vel bliver en viid Mark tilovers for andre, som herom kunde have Lust til at udarbejde nyttige Forslag. S. 92=111. Om Landvæsenet og Agerdyrking.

Stor Skam for Nationen er det, Forfatteren siger med Rette S. 127. om alt det meget Arbeide Hollænderne gjør for os. S. 143. Opregnes de Midler, ved hvilke Holland er bleven Holland, og ved hvilke vi kunde blive mere end vi ere. S. 145=154. Dymuntres Læseren ved de mange herlige Udsigter det er for Dannemark, naar det bliver ret bestyret. S. 170=201. Siges mangfoldig Sandhed om det almindelige Handels-Compagnie, som ikke geraader dets Indretning og Bestyrelse til Ære. S. 202=253. Er om Island sagt mange Ting med megen Indsigt. S. 278=291. Om vore Fabriker. S.

293-304. Om Monopolier og Nøringers rette Beskrivelse, hvoriblandt andet, i Henseende til Laugene, Forfatteren viger noget fra de almindelige Meninger. S. 319-324. Om de Vare, som ikke burde udværes af Landet. S. 325-332. Nøiere Betragtninger over Kiebenhavns Nørings-Beie og Privilegier, for andre Steder. S. 367-428. En Plan for vor Handel, som er lærerig, og bør læses og eftertænkes af enhver, som i mindste Maade er i Stand til at drage nogen Fordeel deraf for Landet. S. 433-438. Om Norges Opkomst. S. 440. Om Statens Gield, som Forfatteren temmelig nøie bestemmer. Hvor mange vigtige Ting er ikke her afhandlede, og hvor mange i Dannemark og Norge vare vel i Stand til at afhandle disse Materier med saa megen Indsigt, som dens Forfattere, ingen har i det mindste givet Prøver derpaa: Mon det da ikke var billigt, at en saadan Mand blev fremtrukken af Mærket, belønnet, og med særdeles Opmærksomhed antaget af Regieringen, andre til Opmuntring, at erhverve sig grundige Indsigter.

No.

No. 227.

Philodani Tanker over Philocosmi Betænkninger. Kiøbenhavn, 1781. troft og findes til Kiøbs hos August Friderich Stein, boende i Skidenstrædet, for 4 Skilling, stor 1 Ark i 8vo.

Iblant de saa gode Stykker, siger denne ærbørdige Forfatter, som i dette Skrive-Frihedens Foraar ere fremkomne, har jeg intet læst, som jeg agter høiere end Philocosmi Betænkninger. Derfom det fiere Publicum har værdiget mine Undersøgelser nogen Tillid, vilde jeg agte mig lykkelig, om mit Vidnesbyrd kunde hjælpe til at opvække den Agt for dette Værk, som det i høi Grad fortjener. Derefter giver han en almindelig Kritik over det, som kan vare at udsætte paa Philocosmi Betænkninger, nemlig, at de ikke burde have været skrevne i Form af et Brev, at hans Indledning kunde have været kortere og hans Stiil tydeligere, samt at han ikke burde have igiendrevet Philodanus, saasom han derved er bleven nødt til at opofre den Orden han ellers burde have fulgt; men disse Feil, siger Philodanus ere oprettede ved

ved væsentlige Fuldkommenheder, og om man vil dadle ham derfor, bør man giere det med Erbedighed. Derefter anfører han de fornemste Indhold af Philocosmi Skrift, og endelig forsvare sig med en indtagende Fromhed for de Steder i hans lidet Skrift, som Philocosmus enten har urettelig forstaaet, eller og uddraget større Slutninger af, end han burde, og glemt i hvad Forsatning og mod hvem Philodanus skrev.

No. 228.

Philocosmi Brev til Philodanus, som Svar paa hans Tanker om Philocosmi Betænkninger. Kiebenhavn, trykt hos Hof-Bogtrykker Møller, 1771. Sælges hos Boghandlerne paa Børsen, og hos Kannevorff i Sillegaden i No. 66. for 2 Skilling, stor 1 Ark i 8vo.

Er et Compliment-Brev til Philodanus. Forfatteren ytrer her atter sin Lyst til at blive betroet et Embede i Deconomie- og Cammeral-Væsenet, og forsikrer til Slutning, at dersom hans Handels-Plan ikke vælges af det nye Finanz-Collegio, saa bliver

ver hverken Gielden betalt, eller Agerdyrking, Fiskerie, Kunstler og Handel satte i en ret Gang i dette, hvad det vil see i det tilkommende Seculo.

No. 229.

Historia Mirabilis, det er: En forunderlig Lidragelse med Junior Philopatreas i de Dødes Rige, og hans Tilbagekomst fra de evige Boliger, tilligemed en Fortælle, indeholdende den forhen Afdødes Liig-Procession, langs igiennem Nye-Boder og ud af Øster-Port, til Trykken befordret i Aaret 1771. Krabben-Eiland. Sælges i No. 5. paa Børsen og hos Møller og Juuge paa Østergade for 8 Skilling, stor 2 Ark i 8vo.

Dette er en slet Efterbelse af de 2de forhen mod Junior Philopatreas udkomne spøgefulde Skrifter, hvilket man allerede nu gierne kan lade sig noie med; allerhelst da disse ikke have frugtet det de burde, nemlig betaget Junior Philopatreas Lyften til at skrive, og Publicum Lyften til at læse hans Skrifter.

No.

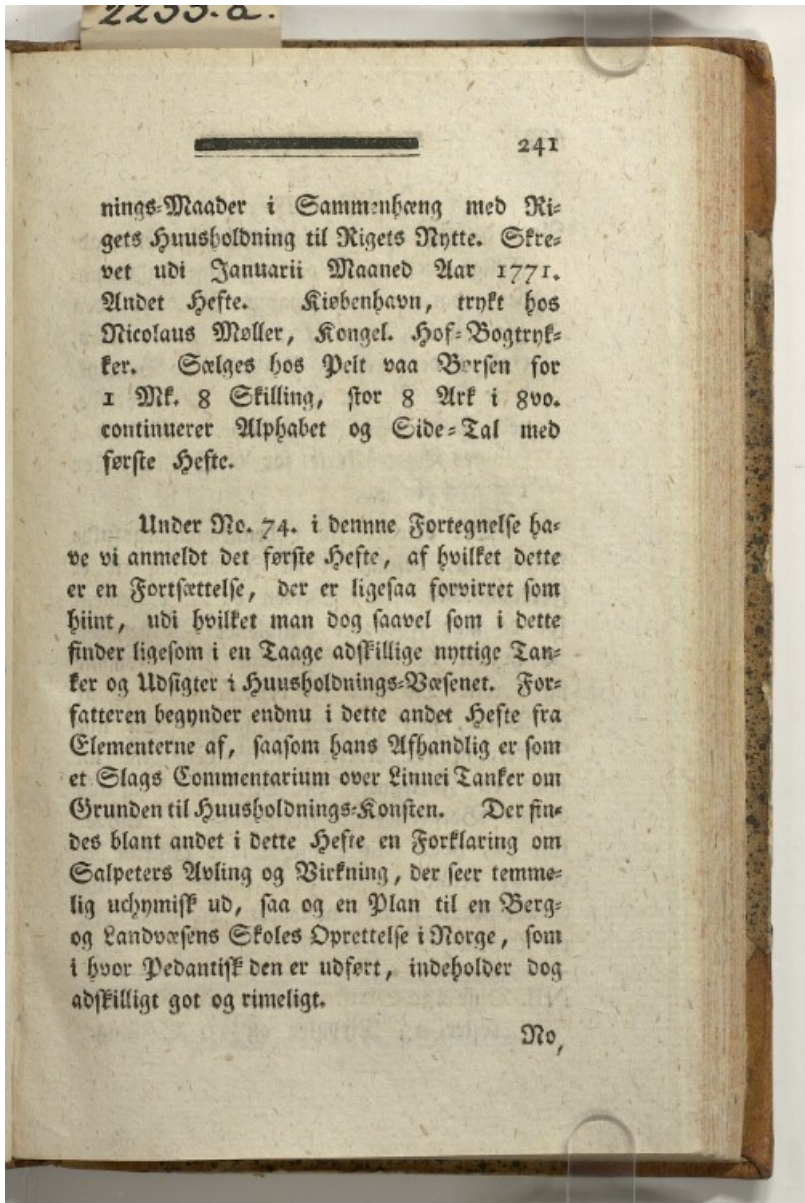
No. 230.

Svar paa Publici Begne til Philopatreas
paa adskilligt af hans umodne Forslage,
af en patriotisk Sandsigere. Kiebenhavn,
trykt hos Paul Herman Hæcke. 1771.
Sælges der og paa Adresse-Contoiret for
12 Skilling, stor 3 Ark i 8vo.

Da man nu allerede næsten har glemt
Philopatreas, og alt hvad han har skrevet,
opstaaer endelig endnu en Modstander, der
duser ham med en Hestighed, som om han
vilde give ham Dreftigen, og antaster ham
paa Geistlighedens Begne med en fuldkom-
men Inquisitors-Geist; thi Dumbhed, Grov-
hed, dristige og lumste forvovne Udtryk, der
under en slet og vaklende Regiering letteli-
gen kunde blive en Gnist til en langt stor-
re Ild, er det eeneste, der gier dette slette
Skrift mærkværdigt.

No. 231.

Gensfoldige Danske og Norske Tanker,
hensigtende til de Danske, Norske og
tilhørende Landes Indvaaneres Huushold-
nings

2255-a.

241

nings-Maader i Sammenhæng med Rigets Huusholdning til Rigets Nytte. Skrevet udi Januarii Maaned Aar 1771. Andet Hefte. Kjøbenhavn, trykt hos Nicolaus Møller, Kongel. Hof-Bogtrykker. Sælges hos Pelt vaa Børsen for 1 Mk. 8 Skilling, stor 8 Ark i 8vo. continuerer Alphabet og Eide=Tal med fjerde Hefte.

Under No. 74. i denne Fortegnelse have vi anmeldt det første Hefte, af hvilket dette er en Fortsættelse, der er ligesaa forvirret som hiint, udi hvilket man dog saavel som i dette finder ligesom i en Laage adskillige nyttige Tanker og Udsigter i Huusholdnings-Væsenet. Forfatteren begynder endnu i dette andet Hefte fra Elementerne af, saasom hans Afhandlig er som et Slags Commentarium over Linnæi Tanker om Grunden til Huusholdnings-Konsten. Der findes blant andet i dette Hefte en Forflaring om Salpeters Avling og Virkning, der seer temmelig uechymist ud, saa og en Plan til en Berg- og Landvæsens Skoles Oprettelse i Norge, som i hvor Pedantisk den er udført, indeholder dog adskilligt got og rimeligt.

No,

No. 232.

Anordning og Reglement angaaende adskillige oeconomiske og borgerlige Indretninger, dateret Kiøbenhavns Raadstue den 5te Junii Anno 1771. Kiøbenhavn, trykt i det Kongel. Universitets Bogtrykkerie hos N. H. Godiches Efterlevereske, ved Fridr. Christ. Godiche. Sælges i sammes Bogtrykkerie for 6 Skilling, stor 1 $\frac{1}{2}$ Ark i 8vo.

Det oeconomiske i denne omsorgsfulde Anordning, bestaaer i en Indretning til et Forraads-Magazin i Staden og et Reglement for de med Fødevarer handlende Borgere efter hvilket de blive forbundne til at forsynne sig i rette Tid med en bestemt Forraad af de Varer, som de have at sælge. En nye Indretning for Auctioners Holdelse m. m. samt en Fortegnelse og Bestemmelse af alle Slags Borgerlige Udgifter, af hvilke enhver kan see, hvad han i alle Slags Tilfælde haver at betale, viiser hvor meget dette nye Stads-Raad stræber at oprette en god Skik og Orden.

NB. Disse 232 Skrifter udgjør i alt 564 Ark, koster 23 Rixdaler og 10 Skilling.